

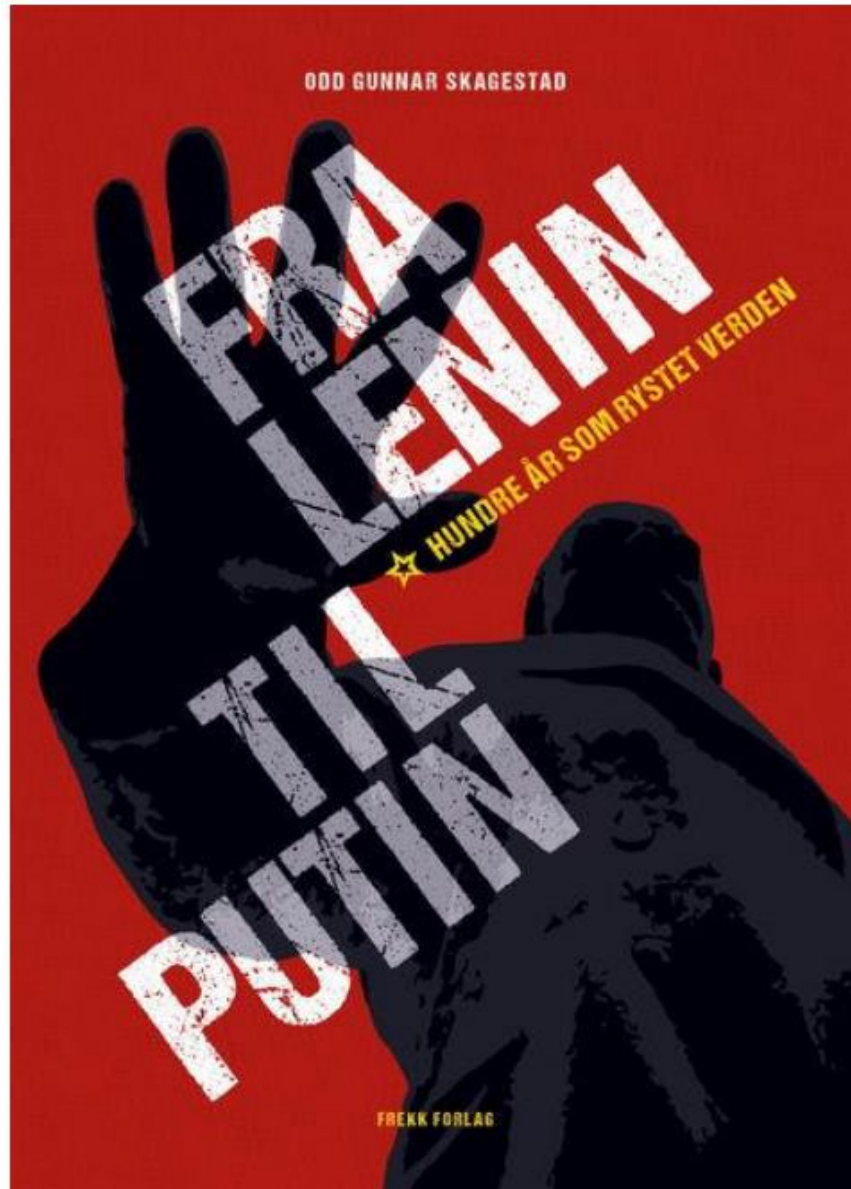
Odd Gunnar Skagestad:

RUSSLAND ETTER PUTIN?

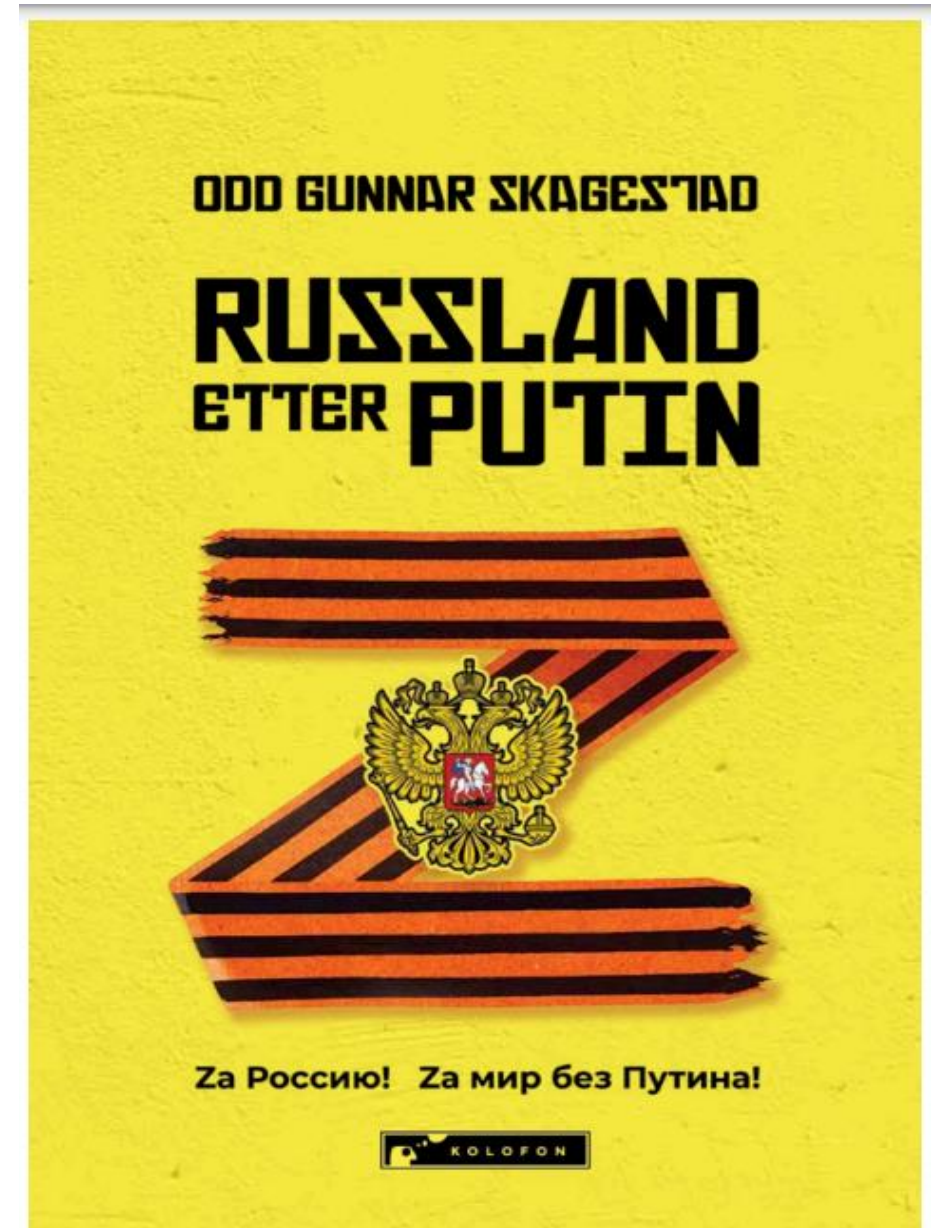
DNAK 13. desember 2022.

www.ogskagestad.net

2017

2022

«Det er vanskelig å spå – især
om fremtiden!»

Spøkefullt munnhell, stundom tilskrevet Robert Storm Petersen

«Ein skigard kan'kje vare evig,
veit du»

Fra 'Skigardvise' av Stanley Jacobsen

HVA SKJER NÅR PUTIN FORLATER ARENAEN? ET 'ANNET' RUSSLAND?

HVA SKJER'A ?

- **SPEKULASJONER («KREMLOLOGI»)**
- **SPÅDOMMER**
- **PROGNOSER og PREDIKSJONER**
- **ANALYSER**
- **SCENARIOER**

Aftenposten-spaltist Einar Lie (20/3 -22) med Karl 12
og Poltava 1709 i friskt minne:

**Uavhengig av hvem som vinner slagene
under dagens invasjonskrig, trenger man
hverken sterk optimisme eller en veldig
skarp krystalkule for å spå at den russiske
stormaktstiden vil bli avsluttet omtrent der
den begynte, i Ukrainas vakre, blodstenkte
landskaper.**

RUSSLAND I DET GLOBALE MAKT- TRIANGELET

Eller:

**EN BI-POLAR VERDENSORDEN:
USA vs. KINA med RUSSLAND som en
MARGINALISERT REGIONAL AKTØR ?**

(Jfr. Øystein Tunsjø, IFS)

Å FORSTÅ RUSSLAND?

WINSTON S. CHURCHILL:

RUSSLAND ER:

- **EN GÅTE**
- **INNPAKKET I ET MYSTERIUM**
- **INNE I EN UBEGRIPELIGHET**

FOR Å FORSTÅ RUSSLAND, HVA TRENGER VI Å VITE NOE OM?

- **LANDETS HISTORIE**
- **MAKT-BEGREPET OG DETS
ROLLE – I HISTORIEN OG I
DAGENS RUSSLAND**

DE TRE KLASSISKE SPØRSMÅL:

- **КТО КОГО?** (Kto kogo?) = «Hvem tyner hvem?» eller «Hvem har **makt** over hvem?»
- **КТО ВИНОВАТ?** (Kto vinovat?) = «Hvem er den skyldige?»
- **Что делать?** (Tsjto delat'?) = "Hva må gjøres?"

SÆREAGENT RUSSISK TANKEGODS

- **MAKT = RETT og TILVÆRELSEN ER ET 'NULLSUM-SPILL'**
- **DET DEN ENE PART VINNER, MÅ DEN ANNEN NØDVENDIGVIS TAPE**
- **DEN ENES BRØD ER DEN ANNENS DØD**
- **MISTRO TIL AT EN TRANSAKSJON KAN VÆRE EN 'VINN-VINN-SITUASJON'**

(Kanskje med god grunn: Russernes historiske erfaringer har ikke vært de beste)

FLERE STIKKORD

- **Beleirings-syndromet**
- **En drøm om storhet – drevet av mindreverds kompleks**
- **Behovet for RESPEKT**

HVORDAN VINNE RESPEKT?

Skremselspsykologiens dynamikk

- Evnen og viljen til å vise at du har **makt**, og – om det behager – å **bruke** den
- Opptre skremmende og truende
- Vær **sint** – eller iallfall **vis** at du er sint
- En person som våger å **vise** at han er sint, formodes også å ha makt – samt evnen og viljen til å bruke den

RUSSISK HISTORIESKRIVING:

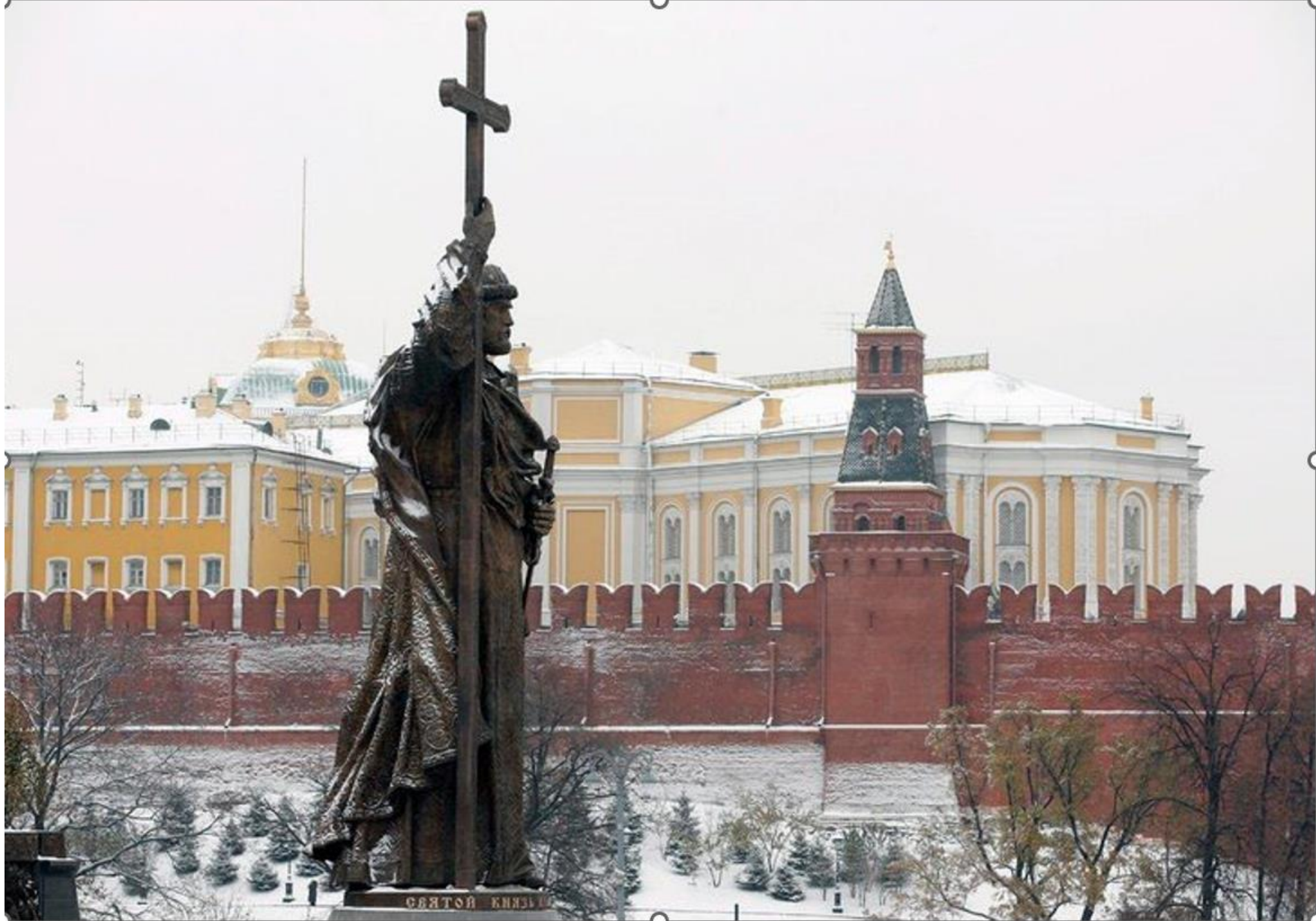
- **EN KREATIV ØVELSE**
- **MED FORMÅL Å TJENE MAKTEN**
- **Eksempel:**
 - **Putins tale 21. februar 2022**

HISTORIEN OG MAKTEN

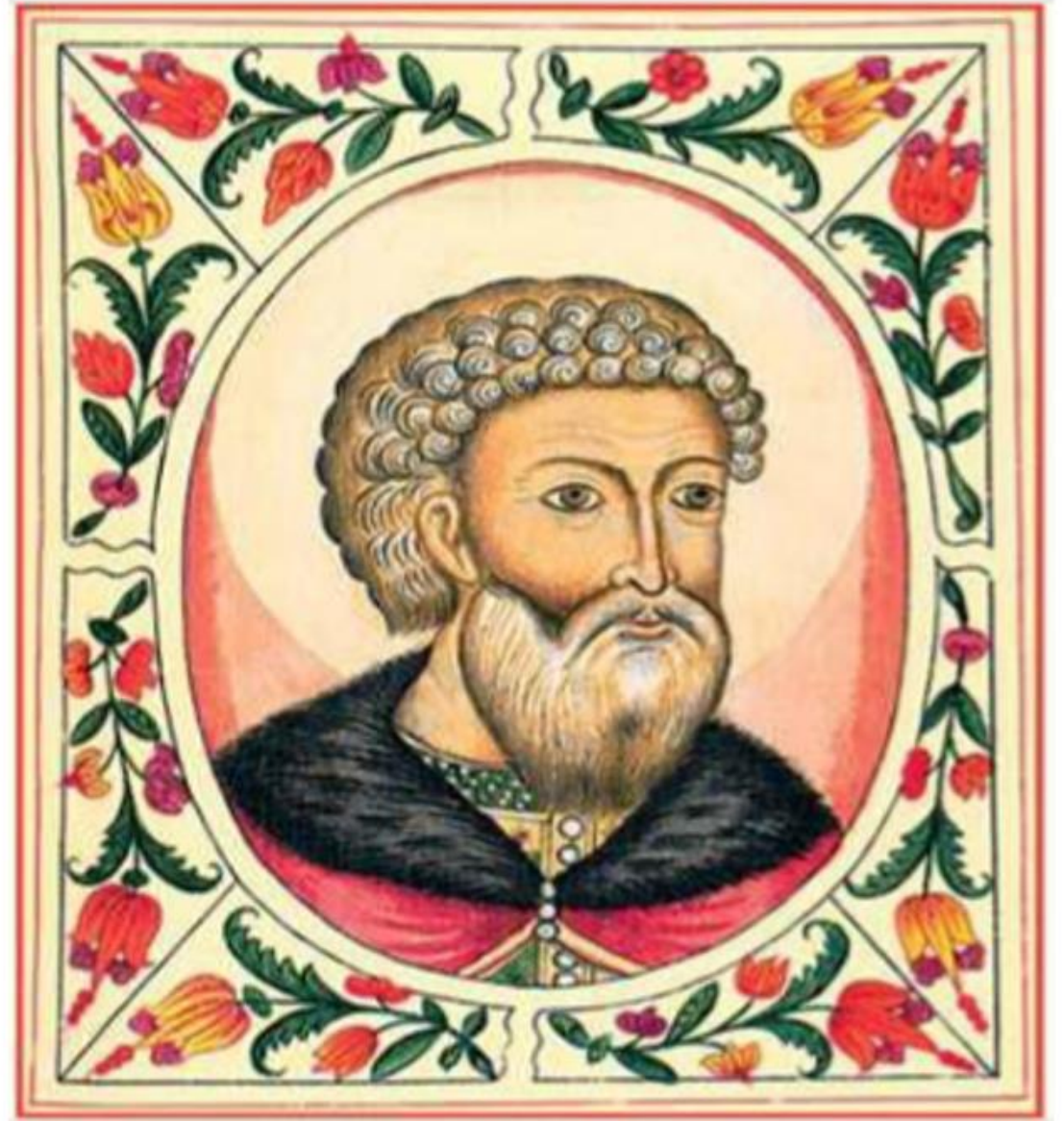
(Fortellingen om døde politikere
og levende historie)

**NOEN KJAPPE
ILLUSTRASJONER:**

1460: IVAN III og RIKSVÅPENET

IVAN IV den GRUSOMME

MAKTEN ANGIVELIG PÅSTAND:

«RUSSLAND TRENGER
- OG VIL ALLTID TRENGE -
EN TSAR»

PUTINISMEN

- HVA ER DET FOR NOE?

RUSSLANDS STATSIDEOLOGI

(Forsidebilde, tidsskriftet 'The Economist' 22. oktober 2016)

1917 - RUSSLAND, STATSIDEOLOGI - 2019

- **SOVJETUNIONEN:** En **socialistisk** stat, legitimitet basert på den marxist-leninistiske ideologi
- **1990-årene: AVVIKETS TIÅR.** Ingen klart definert statsideologi.
- **FRA 2000: Putin** ved statsroret – søkte svarene i:
 - (1) Landets **historie** – den fjerne og den nære, og
 - (2) Forestillingen om **Russlands særstilling** i verden

PUTINISMEN - INNENRIKS

- **Maktvertikalen**
- **Tradisjonelle verdier**
- **Selvopoffrelse, disiplin,
lojalitet, tapperhet**

PUTINISMEN - UTENRIKS

- **Geopolitikk (makt = rett)**
- **Russlands særstilling i verden:
Må fryktes og respekteres**
- **Eurasianisme**

PUTINISMENS SYMBOL

- **SILKEBÅNDET FRA ST.GEORGS-ORDENEN**
- **RUSSLANDS SKYTSHELGEN**
- **OPPRETTET AV KATARINA DEN STORE 1769**
- **BINDER RUSSERE SAMMEN I ET PATRIOTISK FELLESKAP**

Å «FORSTÅ» KREMLS OG PUTINS DISPOSISJONER

RASJONALITETSBEGREPET

- Særtrekk ved den russiske begrepsverden og tanke- univers
- Et vestlig eller 'universelt' rasjonalitetsbegrep?
- Beslutningsprosessene i Kreml styres IKKE av hva man i Washington, Brussel eller Oslo måtte anse som 'rasjonelt'

Å «FORSTÅ» KREMLS OG PUTINS DISPOSISJONER

MAKT-BEGREPET

- **Definisjonsmakten**
- **Synergien mellom fysisk og åndelig makt**
- **Makten som sin egen berettigelse: Bekreftelse på at makt = rett**
- **Makt som kjerneverdi i en sær-russisk post-faktuell virkelighet**
- **Evnen til å bli løyet for og lyve så man tror det selv**

Å «FORSTÅ» KREMLS OG PUTINS DISPOSISJONER

NØKKELBEGREPER:

- **Strategisk relativisme**
- **Negativsum-spill**
- **Utroverdig benektbarhet**

(Ref. Timothy Snyder)

ETTERMÆLET

- **A Man with a Mission?**
- **Når Fanden blir gammel, går han i kloster?**
- **Evig eies ...kun et dårlig rykte?**
- **De mortuis nihil nisi bene?**
- **‘Døyr fe, døyr frender, døyr sjølv det same. Men ordet om deg aldri døyr, vinn du eit gjetord gjævt’**

PROBLEMET PUTIN

- Putin er et problem, men han er ikke **problemet**
- Han er toppen av isberget: Et produkt av et samfunn med en kultur og et tankegods som historisk har frembrakt problematiske ledere og destruktiv politikk
- Et samfunn med en traumatisk bagasje som det fortsatt vil bringe med seg post-Putin

HVA BEHØVER RUSSLAND?

- **Samfunnsmessig tillit**
- **Et aktivt og levende sivilsamfunn**
- **Troverdige samfunnsinstitusjoner**
- **Et skikkelig oppgjør med fortidens mørke sider og 'spøkelses'**

KONKLUSJON ?

- **Russland etter Putin:**
- **Et land med en tung bagasje**
- **Håp i sikte?**
- **Ungdommen?**